

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΑΧΩ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α'.

— 11 Δεκεμβρίου 1893. —

ΤΕΥΧΟΣ Θ'.

ΡΩΣΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἄλλοτε εἶχεν ἐγερθῆ τὸ ζήτημα ἐὰν ἡ Ρωσσία ἀπετέλει μέρος τῆς Εὐρώπης. Αἰκατερίνη ἡ Β' ἐν τῇ περιπέστῳ αὐτῆς « Ὁδηγία διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν, ἣτις ἐπεφορτίσθη γὰρ χαράξῃ σχέδιον περὶ νέου ρωμικοῦ Κώδικος » ἐπεδοκίμαζε τὴν ἀνάγκην τοῦ πείσαι τοὺς δημοσιογράφους τῆς Εὐρώπης, οἵτινες ἤθελον ν' ἀποκλείσωσι τὸ βασιλεῖον αὐτῆς ἐν Ἀσίᾳ, ὅτι « Ἡ Ρωσσία ἦν δύναμις εὐρωπαϊκὴ, προβάλλουσα ὡς ἀπόδειξιν ὅτι αἱ μεταρρυθμίσεις, ὧν Πέτρος ὁ Μέγας ἐπελάβετο ἐν Ρωσίᾳ ἐπίνεγκον ἀποτέλεσμα ἐπιτυχέστατον, ἐναντίον μάλιστα τῶν ἡθῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἅτινα δὲν συνεβιάζοντο ποσῶς μετὰ τοῦ κλίματος, ὅτι αἱ μεταρρυθμίσεις αὗται ἐπετεύχθησαν διὰ τῆς συγκράσεως διαφόρων λαῶν καὶ τῶν κατακτιθήσεων πλείστων ξένων ἐπαρχιῶν, καὶ ὅτι Πέτρος ὁ Α' εἰσαγαγὼν ἦθη καὶ ἔθιμα εὐρωπαϊκὰ εἰς λαὸν ἐπίσης εὐρωπαϊκὸν ἀπῆντησεν εὐκολίας, ἅς δὲν περιέμενον ὁ ἴδιος ἐπίσης. »

Ὅστε Πέτρος ὁ Μέγας, οὔτε αὐτὴ ἡ Αἰκατερίνη ἡ Β' ἔσχον τὸν χρόνον ἢ τὰ μέσα, λεχθήτω δὲ καὶ τὴν ἀναγκαίαν ἐπιστημονικὴν ἀνάπτυξιν, ἵνα κρίνωσι περὶ τῆς ἐθνικῆς συστάσεως τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ καὶ περὶ τῶν ἱστορικῶν περιστάσεων, αἵτινες ἀλληλοδιαδόχως ἀπεμάκρυναν αὐτὴν τῆς Εὐρώπης ἢ ἤνεγκον εἰς συνάφειαν μετ' αὐτῆς.

Οὐχ' ἦττον ἡ Αἰκατερίνη κατὰ βῆθος εἶχε δίκαιον. Ὁ ρωσικὸς λαὸς εἶναι καταγωγῆς εὐρωπαϊκῆς· μελετώμενος ἐν τοῖς συστατικαῖς στοιχείοις αὐτοῦ καὶ πρὸ παντὸς ἐν τῷ ἐπικρα-

τοῦντι κυρίως στοιχείω ἀποδείκνυται ἀνήκων εἰς τὴν σλαβικὴν φυλὴν, ἥτις διήκει μέχρι τοῦ κέντρου τῆς Εὐρώπης καὶ δὴ μέχρι τῶν ὁρέων τῆς Βοημίας, ἐφαπτομένη πρὸς τὸ Δαντζικ τῶν ὄχθων τῆς Βαλτικῆς. Ἄλλ' οἱ λαοὶ τῆς φυλῆς ταύτης ἔσχον διάφορον προορισμόν, οἱ μὲν, ὡς ἡ Βοημία καὶ ἡ Πολωνία, υπέστησαν τὴν ἐπίδρασιν τοῦ γερμανικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ καθολικισμοῦ, αἱ δέ, ὡς ἡ Σερβία, ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Ρωσσία αὐτὴ ἀνεπτύχθησαν ἐν τῇ σχολῇ τῆς βυζαντιακῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τελέσασαι ἐπὶ μακρὸν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν διαφόρων λαῶν.

Υπάρχει παρὰ τὰ σύνορα τῆς Γαλλίας λαὸς λατινικός, ὃς διατέλεσε ἐπὶ μακρὸν ὑπὸ ξένην κυριαρχίαν, ἦτοι ἡ Ἰσπανία, ἀλλ' οὐδεὶς σκέπτεται νὰ θεωρήσῃ αὐτὴν ὡς ἀποτελοῦσαν μέρος τῆς Ἀφρικῆς καὶ κατατάξῃ μεταξὺ τῶν ἀφρικανικῶν λαῶν. Εἶνε ἀληθές ὅτι ἡ Ἰσπανία κεχώριστα τῆς ἀφρικανικῆς ἡπείρου διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Γιβραλτάρης, ἐνθ' ἡ Ρωσσία διικνεῖται ἐν Ἀσίᾳ μὴ χωριζομένη αὐτῆς ὑπ' ὠρισμένων ἀκριβῶς γεωγραφικῶν ὁρίων.

Τὸ ἀρχικὸν κέντρον τοῦ ρωσικοῦ κόσμου ἦν ἐν τῷ λεκανοπεδίῳ τοῦ Δνειπέρου καὶ τοῦ ἄνω Βόλγα, πλὴν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἠλλάξε θέσιν, μετενεχθὲν ἐπὶ μᾶλλον πρὸς τὴν Ἀνατολὴν ἐφ' ὅσον ἡ Ρωσσία ἀφωμοίου πρὸς ἑαυτὴν τοὺς φιννικούς λαοὺς, ὧν φυλαί τινες σπάνια ὑφίστανται εἰσέτι τὴν σήμερον, τῶν πλείστων ἐξαφανισθεισῶν ἰλοσχερῶς. Οἱ πρῶτοι Σλαῦοι, ἔλαβον τὸ ὄνομα καὶ τὴν πρώτην διοργάνωσιν αὐτῶν παρὰ σκανδιναυικῆς φυλῆς, πλὴν τὸ σκανδιναυικὸν στοιχεῖον, τὸ εἰσαχθὲν ὑπὸ τῶν Βαράγγων, ἀφῆκε ὀλίγιστα ἴχνη ἐν τῇ διανοητικῇ αὐτῶν ζωῇ. Ἐδωκεν αὐτοῖς τὸν ὄργανον πρὸς ἐκστρατείας μακρυὰς καὶ παρῶρμισε τοὺς Σλαῦους τοῦ Κιέβου νὰ ἐπιδράμωσιν ἐπὶ τοῦ Βυζαντίου, οὐχ' ἦττον τὸ Βυζάντιον ἐξεδίκησεν ἑαυτὸ διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἐπ' αὐτῶν τῆς ἑαυτοῦ θρησκείας καὶ τῆς δημιουργίας ἀλφαβήτου καὶ φιλολογίας διὰ τοὺς ἐπιδρομεῖς κατὰ τὴν ἑαυτοῦ εἰκόνα. Καὶ ταύτην τὴν φορὰν τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἐπέδρασαν σφόδρα.

Ὁ προσηλυτισμὸς τῆς Ρωσσίας εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὀρθόδοξον θρησκείαν εἶνε τὸ κύριον γεγονός, ὅπερ ἐπέδρασεν ἐν ἀρχῇ ἐπὶ τῆς ἠθικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ κατὰ τὸν μεσαίωνα. Οἱ Νορμανδοὶ καὶ οἱ Φιλανδοὶ οὐδὲν συνεισένεγκον ὡς διανοητικὸν κληροδόμημα εἰς τὸν λαὸν τοῦτον. Τὸ ρωσικὸν ἀλφάβητον, ὅπερ ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ἴσως μορφῆς παραδόξου, εἶνε ἀπλὴ ἀντιγραφή καὶ οὐδὲν πλέον τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, ἐπαυξήθη δὲ διὰ τῆς προσθήκης γραμμάτων τινῶν, ἅτινα δὲν ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ. Ἡ Ρωσσία λαβοῦσα τὰ βυζαντιὰ δόγματα καὶ παρὰ τῶν Βουλγάρων, οἵτινες εἶχον ἤδη παραδεχθῆ τὴν ὀρθόδοξον θρησκείαν, τὴν μέχρι τῆς σήμερον ὑφισταμένην σλαβικὴν λειτουργίαν, ἐδημιούργησε κατὰ τὸν Ι' αἰῶνα ἄβυσσον μεταξὺ ἑαυτῆς καὶ τῆς λατινικῆς Δύσεως, μείνασα ξένη εἰς τὸν νεολατινικὸν πολιτισμόν, ὃς ἦν ὁ σύνδεσμος τῶν διαφόρων λαῶν κατὰ τὸν μεσαίωνα.

Μετὰ τῶν ὀρθοδόξων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἡ Ρωσσία ἀπετέλει ἐν Εὐρώπῃ ὄμιλον παριστώντα ἰδιαιτέραν μορφήν πολιτισμοῦ, παραδόσεως πνευματικῆς ἰδιορρύθμου. Εὐθύς μετὰ τὴν παραδοχὴν ὑπ' αὐτῆς τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας, ἤρξατο ἀπομιμουμένη ἅπαντα τὰ πνευματικὰ ἔργα, ὑπ' ὧν συνέκειτο ἡ βυζαντινὴ φιλολογία. Παρήγαγε χρονογραφίας, βίους ἁγίων, διδασκᾶς, ἀφηγήσεις περιηγήσεων εἰς τοὺς ἁγίους τόπους, κώδικας νομοθετικούς, ἀφηγήσεις εἰς τὸν πύζον λόγον μετεχούσας τῆς μυθιστορίας, ἐσθ' ὅτε δὲ καὶ τῆς ἐποποιίας. Πλὴν ἡ φιλολογία αὕτη δὲν εἶναι ἀξία περιφρονήσεως· ἡ μελέτη αὐτῆς ἀποβαίνει ἐνίοτε δύσκολος, ἐπεὶδὴ ἡ σλαβωνικὴ γλώσσα, ἐν ᾗ εἶνε γεγραμμένη διαφέρει τὰ μέγιστα τῆς σημερινῆς ρωσσιτικῆς γλώσσης, ἀλλ' ὁ ἑρευνητής, ὅστις ἐπιθυμῆ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰ ἀπόκρυφα αὐτῆς ἐξέρχεται ἀπορέ-

ρων ἱκανοποιῆσιν ἀφειδῆ τῶν μόχθων αὐτοῦ. Τὰ χρονικά τοῦ Νέστορος ἐπέχουσι τόπον σπουδαῖοτατον, ὡς καὶ οἱ βίοι τῶν ἁγίων Βόρις καὶ Γλιέπ καὶ τῶν πατέρων τοῦ Κιέβου· οἱ βίοι οὗτοι δύνανται ν' ἀντιπαραβληθῶσι πρὸς τοὺς ἀρίστους τῶν ὑπὸ τῶν Βολλανδιστῶν συλλεγέντων. Ἡ διαθήκη Βλαδμηρίου τοῦ Μονομάχου εἶνε ἀντιξία Καρόλου τοῦ Μάγνου, τὸ δὲ ταξείδιον τοῦ ἡγουμένου Δανιὴλ εἰς τοὺς ἁγίους τόπους (κατὰ τὸν XII' αἰῶνα) δείκνυσιν ἡμῖν τὴν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους κατάστασιν τῆς Παλαιστίνης.

Ἡ στιγμὴ αὕτη φιλολογία εὗρισκεν ἐν τῇ ἀρχηγόνῳ Ρωσσίᾳ πλειότερους ἀναγνώστας παρ' ὅτι δύναται τις νὰ φαντασθῆ. Οἱ ἡγεμόνες ἦσαν ἐν γένει ἄνδρες λίαν ἀνεπτυγμένοι, ἴδρουν σχολὰς, ἐσχημάτιζον βιβλιοθήκας καὶ ἐποίουν οἱ ἴδιοι μεταφράσεις σπουδαίας καὶ αἱ ἡγεμονίδες διήκουσαν τὸν βίον αὐτῶν ἀντιγράφουσαι χειρόγραφα. Εὐπατρίδαι φιλόμουσοι κατεγγίνοντο περὶ τὴν σύνταξιν διαφόρων ἔργων καὶ πρὸ παντὸς εὐπατρίδης τις ὀνόματι Δανιὴλ, διέτριβε περὶ τὴν σύνταξιν ἔργων ρητορικῶν ἐφαμιλλῶν τῶν ἔργων τῶν βυζαντινῶν ρητόρων Ἡ ποιήσεις ἐξωθειίσθη μετ' αὐστηρότητος, ἐπεὶδὴ ἐνομίζετο λείψανον τοῦ πολυθεϊσμοῦ, ὃ λαὸς ὅμως δὲν ἐνόει ν' ἀπόσχῃ αὐτῆς· ἐναντίον τῶν ἀπειλῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀναμέσον πλείστων μεταβολῶν καὶ εἰσβολῶν ξένων, οὗτος διεφύλαττε τὸν θησαυρὸν τῶν βυζαντινῶν; μακρῶν ἐποποιῶν, ἐν αἷς ζωγραφοῦνται οἱ μυθῶδες ἥρωες Δομπρίνας Νικιτίς, Ἡλίας Μουρῶμ καὶ ἄλλοι, ἀναγόμενοι εἰς τὴν ἐποχὴν Βλαδμηρίου, τοῦ λάμποντος Ἡλίου. (ἀκολουθεῖ)

(Ἐξ ἀναγνώσεως).

Γρ. Π. Κανάδας.

ΜΕΤΕΜΨΥΧΩΣΙΣ

Δὲν μπόρεσα ποτέ μου νὰ πιστέψω.

Κόρη ποῦ μ' ἀγαποῦσες μιὰ φορὰ,

Πῶς τάχα εἰμπορεῖ νὰ ταξειδέψω

Σ' ἄλλο ἄστρο μὲ τοῦ χάρου τὰ φτερά!

Μὰ σὰν σὲ μένα πάλι, μαυρομιμάτα,

Κρυφόροξες μιὰ ἄχτινα, μὲ χαρὰ

Ἐπίστεψα κ' εἶπα «τ' ἀστερία νάτα

Ποῦ, ἴσως ξαναζήσω μιὰ φορὰ»...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ψ. ΚΑΡΒΩΝΙΔΗΣ

Κωνσταντινούπολις, 27 Αὐγούστου 1893.

ΠΩΣ ΕΡΥΘΡΙΩΜΕΝ.

Τὸ ἐρυθρίμα, τὸ ροδινὸν καὶ ἀερὸν τοῦτο μέσον διὰ τοῦ ὁποῦ ὁμιλεῖ ἐπὶ τῶν παρεῖδων ἢ αἰδῶς, ἢ συστολῆ καὶ ἢ μετριοφροσύνη εἶναι ἀπὸ τὰ φαινόμενα ἐκεῖνα τὰ ἀνήκοντα συγχρόνως καὶ εἰς τὸν φυσιολογικὸν καὶ εἰς τὸν ψυχολογικὸν ἡμῶν βίον· ἔχει μ' ἄλλους λόγους διπλῆν τὴν ἀφορμὴν αὐτοῦ. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸ λειτουργικὸν αὐτοῦ μέρος εἶναι, ὅπως οὐδεὶς ἀγνοεῖ, φαινόμενον οὐχὶ κανονικόν, παθολογικὸν ἐπομένως. Ὑπάρχουσι τινες συγκινήσεις αἵτινες προξενούσιν εἰς τὴν καρδίαν μας παροδικὴν συγκοπήν· προσκαίρως καὶ δι' ὀλίγον χρόνον ἀναστέλλεται ἡ λειτουργία αὐτῆς, ἀλλ' ἀναλαμβάνουσιν μικρὸν κατόπιν τὴν ζωτικότητά της ἐξαποστέλλει ζωηρότερον καὶ ἀφρονότερον τὸ αἷμα εἰς τὰς ἀρτηρίας· ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς ψυχολογικὰς ἀφορμὰς τοῦ ἐρυθρίματος, δὲν ἔτυχον μέχρι τοῦδε πλήρους καὶ ἱκανοποιητικῆς ἐξηγήσεως· ἡ θεωρία τοῦ Δαρβίνου δύναται νὰ θεωρηθῆ μέχρι τοῦδε ἢ μάλλον βασιμωτέρα. «Ὅταν ἀντιληφθῶμεν ἢ υποπτεύσωμεν ὅτι γινόμεθ' ἀντικείμενον ἐπικρίσεως, μεταφέρομεν τὴν προσοχήν μας ὀλοκλήρως καὶ ἰσχυρῶς ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν καὶ πρὸ πάντων ἐπὶ τοῦ προσώπου μας· εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἐπιστῶντες τὴν προσοχήν μας ἐπὶ μέρους τινος τοῦ σώματος τροποποιούμεν τὴν ἰδιόζουσαν αὐτοῦ λειτουργίαν· ἀρκεῖ ν' ἀναμνησθῶμεν ὅξινου τινος καρποῦ ὅπως αὐξήσωμεν ἀμέσως τὴν σιελώδη ἔκκρισιν· καὶ ὅταν ἐπιστῶμεν τὴν προσοχήν ἡμῶν ἐπὶ τοῦ προσώπου μας τὰ διάφορα αὐτοῦ ἀγγεῖα χαλαροῦνται κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον καὶ πληροῦνται τότε αἵματος· καὶ εἰς τὸ ἀπλοῦν τοῦτο γεγονός ὅπως ἀνεξάρτητον πολλάκις τῆς ἡμετέρας θελήσεως ἐγκτεται τοῦ ἐρυθρίματος ἡ αἰτία· μάλιστα ἐπειδὴ διὰ τῆς κληρονομικότητος ἐπιβλήσκει ἡ εὐκισθησά των τραχειδῶν ἀγγείων τοῦ προσώπου ἐρυθριῶμεν σήμερον εὐκολώτατα καὶ πολὺ ταχύτερον τῶν σεβασμίων ἡμῶν προγόνων, ἀποφαίνεται ὁ πολὺς συγγραφεὺς τῆς α' Ἐκφράσεως τῶν συγκινήσεων».

Αἱ ὑποθέσεις αὗται τοῦ Δαρβίνου οὐδέποτε ἐγένοντο ἀποδεκταὶ ἀνεπιφυλάκτως· ἐπολεμήθησαν πολλαχῶς, ἢ καὶ ὅπως διόλου παρημελήθησαν διὰ νὰ παραχωρήσωσι θέσιν εἰς νέας κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον εὐτυχέστερας ἀποπείρας. Τούτων νεωτέρα εἶναι ἡ τοῦ Καμίλλου Μελινᾶ ἐργασία (ἐν Revue des Deux Mondes 1 Ὀκτωβρίου) ἀποκλειστικῶς ἀφιερωμένη εἰς τὴν ψυχολογίαν τοῦ ἐρυθρίματος· ἂν ἐν ταῖς καθόλου καὶ αὐτῇ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ τελειωτικῆ, ἐπειδὴ προπάντων προσκοπτεῖ εἰς τὰ φυσιολογικὰ διδόμενα οὐχ' ἥττον δὲν στερεῖται πρωτοτυπίας ἐν τοῖς ἐπὶ μέρους παρατηρήσεσι. Ὁ Κ. Μελινᾶ ἰσχυρίζεται ὅτι ὁσάκις ἐρυθριῶμεν πάντοτε ἡ ψυχολογική μας κατάστασις εἶναι ἡ αὐτή: Αἰσθανόμεθα ὅτι βλέπομεν ἐν ἡμῖν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ζητῶμεν νὰ κρύψωμεν· καὶ τὸν νόμον τοῦτον ἰσχυροποιεῖ διὰ τῆς ἐμπειρικῆς ὁδοῦ καὶ διὰ τοῦ πειραματισμοῦ.

Ἐρυθριῶμεν ἐν μετριοφροσύνης, ἐξ αἰδοῦς, ἕνεκα δειλίας, ἕνεκα συγχύσεως. Ἀκούωμεν π. γ. ἔπαινον τινὰ καὶ ἐρυθριῶμεν· τί συμβαίνει; κατὰ τὸν Μελινᾶ ὁ ἔπαινος οὗτος μᾶς προξενεῖ ζωηρὰν εὐχαρίστησιν τὴν ὁποῖαν δὲν θέλομεν νὰ παρατηρήσωσι. (Μετριοφροσύνη) — Μία κόρη ἀκούει ἑξαφνα λέξιν ἀπρεπῆ. Τὴν ἐννοεῖ, δυσχεραστεῖται, προσβάλλεται ἐνίοτε, ταράσσεται

σεται ὑποσδήποτε πάντοτε· ἀλλὰ πρέπει ν' ἀποκρύψῃ τὴν ταρχήν της ταύτην· δὲν πρέπει νὰ γνωρίσῃ τις ὅτι ἐννοεῖ, καὶ φοβεῖται ἀκριβῶς νὰ μὴ συμβῆ τοῦτο. (Αἰδῶς.)

Ὁ μαθητὴς ἐρυθριᾷ ὅταν ἐξετάζηται διότι, καὶ αὐτός, φοβεῖται μὴ ἀποκαλυφθῆ ὅτι ζητεῖ νὰ κρύψῃ· τὸ κενὸν δηλ. τοῦ νοῦ του, ἢ ἀμάθειά του ἥτις θὰ τὸν ἐκθέσῃ εἰς τὸν περίγελων τῶν ἄλλων ἢ εἰς τιμωρίας.

Ἐκεῖνος ὅστις κατὰ πρῶτον εἰσέρχεται εἰς τὸν κόσμον, συγκινεῖται ἐπίσης εὐρισκόμενος εἰς αἰθουσάν τινα. Φοβεῖται ἀπὸ τὰ κινήματά του, διὰ τοὺς λόγους τοῦ ἢ εἶπῃ. Τὸ αὐτὸ ριτέον προκειμένου καὶ περὶ κόρης ἥτις συναίτῃ καὶ ὁδὸν κάποιον γνωρίμιν τις αἰσθάνεται προσηλωμένην ἐπ' αὐτῆς τὴν προσοχήν του, γνωρίζει ὅτι παρατηρεῖται καὶ... ἐρυθριᾷ φοβούμενη μὴ φανῆ σακίκα καὶ δειλή. (Δειλία.)

Τὸ παιδίον τέλος ἐρυθριᾷ ὅταν τύχῃ νὰ ψευσθῆ· διότι φοβεῖται νὰ μὴ φωραθῆ τὸ ψεῦδος αὐτοῦ (σύγχυσις).

Μετὰ ταῦτα ἀφ' ἐαυτοῦ ὄφελον γίνεταί ὅτι ἂν ὁ φόβος οὗτος εἶναι ἡ ἀληθὴς αἰτία τοῦ ἐρυθρίματος, ἐκεῖνου ἀναίρουμένου καὶ τοῦτο θὰ συνεξέλιπεν. Πράγματι, λέγει ὁ Μελινᾶ, αἰεὶ πάσας τὰς περιστάσεις, καὶ ἂς ὁ φόβος τοῦ ν' ἀποκαλυφθῆ τις δὲν ὑφίσταται καὶ τὸ ἐρυθρίμα δὲν ἔχει λόγον ὑποστάσεως τῶν ἐραστῶν τὸ παράδειγμα εἶναι ἀξιοσημείωτον· δὲν ἐρυθριῶσι πλέον ἀπέναντι ἀλλήλων καὶ ὅμως μεταξύ των τὸ ζήτημα εἶνε περὶ πραγμάτων διὰ τὰ ὁποῖα συνήθως ἐρυθριῶμεν· διατὶ λοιπὸν τοῦτο; διότι δὲν φοβοῦνται πλέον νὰ φανῶσιν ὁποῖοι καὶ πράγματι εἶναι, οὐδὲ βιάζον ἐαυτοὺς νὰ κρύπτωσι τὰ ἀληθῆ των αἰσθήματα· ἀνάγκη προσωπίδος δὲν ὑπάρχει δι' οὐδέτερον αὐτῶν· δὲν ἔχουσιν, ἄρα, καὶ τὸν φόβον ν' ἀποκαλυφθῶσι.

Ἐπίσης μόνος εὐρισκόμενος τις δὲν ἐρυθριᾷ ὅσας δὴποτε καὶ ἂν φαντάζηται σκηνάς, ὅσων δὴποτε παραπτώματων καὶ ἂν ἔχη τὴν συνείδησιν, ὅσα δὴποτε γελοῖα καὶ ἂν ἀνακαλύπτῃ ἐπ' αὐτοῦ.

Ὁ μικρὸς παῖς δὲν ἐρυθριᾷ ὑπὸ τὴν ἡθελὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως· καὶ τοῦτο διότι πρῶτον μὲν δὲν ἔχει τίποτε νὰ κρύψῃ, ἀλλὰ πρὸ πάντων διότι δὲν ἔχει ἀκόμη τὴν ἰδέαν τῆς κρυφιοῦσας· ἀρχίζει τὸ πρῶτον νὰ ἐρυθριᾷ κατ' ἡν ἡμέραν βεβαιωθῆ ὅτι ἔχει συμφέρον νὰ κρύψῃ πράξιν του τινὰ, ἢ νὰ μὴν κάμῃ γνωστὴν εἰς τοὺς ἄλλους ὅτι διὰ τῆς κεφαλῆς του διέρχεται.

Ἄν λάθωμεν ὑπ' ὄψιν τοὺς πτωχοὺς τῷ πνεύματι, τοὺς ἡλιθίους, καὶ παρ' αὐτοῖς ὁ φόβος τοῦ ν' ἀποκαλυφθῶσιν ἐπίσης δὲν ὑφίσταται, εὐρίσκειται ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῆς νοητικῆς των ἱκανότητος· ὁ βλάξ, ὁ ἀλιθὴς βλάξ δὲν ἐρυθριᾷ. Ἀντιστρόφως πειραματιζόμενοι πρέπει νὰ καταστήσωμεν εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, ἂν ὁρθῶς ἔχει ἡ θέσις· ἄμα λοιπὸν ὡς προκαλέσωμεν ἀποτόμως τὴν ἐξ ὑποθέσεως ἀφορμὴν ταύτην τοῦ ἐρυθρίματος, πρέπει καὶ τοῦτο νὰ παρακολουθηθῆ ἀμέσως. Καὶ πράγματι τοῦτο καὶ συμβαίνει... Ὁ ἡκιστα ἀγνός, ὁ μάλλον καρύποπος, ὁ ὀλιγότερος κύριος ἐαυτοῦ θὰ εἶναι καὶ ὁ περισσύτερος ἐρυθριῶν, διότι πάντοτε θάχη πολλὰ ν' ἀποκρύψῃ, θὰ ζητῇ πάντοτε ν' ἀποκρυβῆ, καὶ θὰ εἶναι ὀλίγον ἱκανὸς νὰ τὸ κατορθώσῃ ἢ ἀπόλυτος, ἀφ' ἑτέρου, ἀθώοτης, ἢ πλήρης ἐμπιστοσύνης καὶ ἡ τελεία ἐαυτοῦ κυριότης καὶ κατοχή εἶναι ὅσον ὅσον τε ὀλιγότερον ὑποκείμενοι εἰς τὸ ἐρυθρίμα ἢ μὲν διότι οὐδὲν ἔχει νὰ κρύψῃ, ἢ τρίτη διότι εἶναι βέβαια ὅτι θ' ἀποκρυβῆ.» Πρὸς ταῦτα συνεπῶς ἂν αἱ γυναῖκες εὐκολώτερον ἐρυθριῶσι τοῦτο προέρχεται διότι ἔχουσι καὶ πλείονα τῶν ἀνδρῶν φόβον ν' ἀποκαλυφθῶσι. Ὑπόκεινται ὑποχρεωτικῶς εἰς μεγαλύτεραν ἐπιφυλακτικότητα, εἰς περισσύτεραν περιβλεψίν, ἀφοῦ κατὰ τὴν γενικὴν κρίσιν καὶ ἰδέαν ὑπάρχουσι τόσα πολλὰ πράγματα τὰ ὁποῖα πρέπει ν' ἀγνωσῶσι ἢ νὰ μὴν ἐννοῶσι.

Ἐρυθριῶμεν συνηθέστερον καὶ περισσώτερον ἐνώπιον τοῦ δημοσίου, διότι ὅσον περισσοτέρως μάρτυρας ἔχομεν τόσον μεγαλύτερος ὑπάρχει ὁ φόβος ν' ἀναγνώσῃ ἐν ἡμῖν.

Οἱ γέροντες ἐπίσης ἐρυθριῶσιν ὀλίγον. Ἐν πρώτοις διότι ἔχουσιν ὀλιγώτερα ν' ἀποκρύψωσι, λέγει ὁ συγγραφεὺς· δὲν ἔχουσιν πλέον ἐκείνου τοῦ εἶδους ἐπιθυμίας τὰς ὑποίας δὲν τολμᾷ τις νὰ δημολογήσῃ, οὔτε ἐκ τῶν δειλῶν ἐκείνων πόθων οἵτινες συνήθως ἐπιφύονται παρὰ τοὺς νέους· οὐδ' ἐπέρχεται εἰς αὐτοὺς ἡ ἰδέα νὰ θέλουν νὰ φανοῦν ἄλλως παρ' ὅτι εἶναι.

Τὴν θέσιν ταύτην ἐνισχύουν προσέτι καὶ τὰ παρὰ τοῖς τυφλοῖς παρατηρούμενα· ἐπρεπε πράγματι κατὰ τὴν θεωρίαν. ταύτην νὰ ἐρυθριῶσιν ὀλιγώτερον, διότι ἡ ἰδέα ὅτι παρατηροῦνται, ὅτι τοὺς βλέπουσι, δὲν εἶναι εἰς αὐτοὺς φυσική· ἐπίσης οφείλουν νὰ ἐρυθριῶσιν ὀλιγώτερον ἐνώπιον ἄλλων τυφλῶν. Καὶ τὸ ὄχι ὀλιγώτερον σπουδαῖον εἶναι ὅτι οφείλουσιν καὶ αὐτοὶ ὡποσδήποτε νὰ ἐρυθριῶσι ἔστω καὶ ἐνώπιον ἄλλων τυφλῶν· πάντοτε πρέπει νὰ φοβῶνται τὴν ἀποκάλυψιν τῶν μυχιατικῶν αὐτῶν σκέψεων διότι δὲν ἀπειλεῖ τὸ βλέμμα μόνον τὰ μυστικά μας, ἀλλ' ἐπίσης καὶ προπάντων τὸ πνεῦμα.

Αὕτη εἶναι ἐν κεφαλαίῳ ἡ θέσις τοῦ Κ. Μελινάρ. Ὅταν ὅμως ἐξαφνα ἐρυθριῶμεν, χωρὶς νὰ θέλωμεν, χωρὶς νὰ ἔχωμεν τίποτε νὰ κρύψωμεν, ἐνώπιον προσώπων ὅπως διόλου ἀδιαφόρων ἢ καὶ κατωτέρων μας, τί συμβαίνει; Τί ἔχει νὰ κρύψῃ καὶ ἐρυθριᾷ παρθένος εἰς τὴν ὑποίαν ἀδιαφόρως κἀνομεν λόγον περὶ τῶν ἀστέρων π. χ. περὶ τῆς δευτέρας παρουσίας, ἢ περὶ τῆς ὑγιείας τοῦ μικροῦ τῆς ἀδελφοῦ ἀδιαθετοῦντος; δὲν ἔχει λοιπὸν αὐτὴ ἡ πτωχὴ κόρη τόσον ἀγνότητα — ἀφοῦ ἐρυθριᾷ — ὅσον ὁ γέρον εἰς τὰς ἀθώας παρειὰς τοῦ ὑποίου οὐδέποτε ἐπικανθεῖ τὸ ἐρύθημα; Αὐτὰς τὰς ἐρωτήσεις προβάλει ὁ Dr. de Neuville ἐν κριτικῇ συνόψει τῆς θέσεως τοῦ Μελινάρ· ἀλλὰ προφανῶς αἱ ἐνστάσεις αὐταὶ δὲν εἶναι διόλου βέβαιαι· διότι τὴν μὲν περίπτωσιν τῆς παρθένου τῆς ἐρυθριώσεως διὰ τὸ τίποτε εὐκολώτερον μιᾶς ἄλλης δυνάμεθα νὰ τὴν σχετίσωμεν πρὸς κληρονομικοὺς λόγους ἢ σειράν ἄλλων συμπτώσεων αἵτινες χαρακτηρίζουσι πρόσωπά τινα διὰ μείζονος δειλίας καὶ συστολῆς. Οὕτως ὥστε καὶ ἐνώπιον πολλῶν κατωτέρων των, εἴτε κοινωνικῶς εἴτε ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀναπτυξέως, νὰ ταράσσωνται καὶ νὰ ἐρυθριῶσι. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς γέροντας... ὦ οἱ γέροντες! οἱ χρόνοι τοὺς ὑποίους φέρουσιν ἐπὶ τῆς ραχέως των θὰ τοὺς κατέστησαν ἐντελῶς κύριους τοῦ ἑαυτοῦ των, ἢ ἐν τῇ μᾶλλον σοβαρωτέρῃ περιστάσει, ὅταν δηλ. τὸ γῆρας δὲν ἐπέλθῃ μόνον, θὰ ἐξέπεσαν ἀπὸ τοῦ στενοτέρου ὅλοῦν γινόμενου κύκλου τῆς πνευματικῆς των ἰκανότητος ἡ ἰδέα τῆς κρυφιοῦσας ἀπαράλλακτα δὴλ. ὅπως ἐλλείπει καὶ εἰς τὰ νήπια περὶ ὧν ἀνωτέρω εἴπομεν.

I. Ν. ΓΡΥΠΙΑΡΗΣ

Ἡ Φιλολογικὴ Ἠχὼ εἰσερχομένη ὅσον οὐπω εἰς τὴν δευτέραν περίοδον τῆς σταδιοδρομίας της δηλ. εἰς τὴν εβδομαδιαίαν αὐτῆς ἔκδοσιν, παρακαλεῖ τοὺς κ. κ. συνδρομητὰς αὐτῆς ν' ἀποστείλωσι τὰς συνδρομὰς αὐτῶν.

ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΕΩΣ.

Ὁ διάσημος γάλλος κριτικὸς Jules Lemaitre συνεχίζων τὴν σειράν τῶν θεατρικῶν Ἐντυπώσεων του, ἐξέδωκε κατ' αὐτὰς νέον αὐτῶν τόμον ἐκ τοῦ ὁποίου ἀποσπῶμεν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Φιλολογικῆς Ἠχοῦ τὴν ἐξῆς χαρακτηριστικὴν σελίδα:

Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐρεῦρωμεν εἰ μὴ ὅ,τι διὰ τῆς αἰσθήσεως καὶ πείρας ἀντελήφθημεν καὶ ἐμάθομεν, ἀντιλαμβανόμεθα δὲ καὶ μανθάνομεν μόνον ὅ,τι ὑπάρχει ἐν τῇ γῆ. Τὸ παλαιὸν ἀξίωμα: οὐδὲν ἐν τῷ νῶ ὁ μὴ πρότερον ἐν τῷ αἰσθήσει: εἶναι λοιπὸν ὁ τοῦτος ἐκεῖνος τῆς φυλακῆς, ὅστις αἰωνίως θὰ περιορίζῃ τὴν νόησίν μας.

Ἐὰν δὲν δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν οὔτε μίαν θέσιν οὔτ' ἀρχιτεκτονικὴν τινα μορφήν, οὔτε ἐνδυμασίαν ἣτις δὲν εἶναι γήινος, τούτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι εἴμεθ' ἀνίκανοι νὰ συλλάβωμεν διὰ τῆς διανοίας ἄλλον κόσμον ἐκτὸς τοῦ ἡμετέρου. Ὁ Κάμιλλος Φλαμμαριῶν, ὁ λυρικός ἀστρονόμος, δὲν ἐπέτυχε καὶ αὐτὸς νὰ διεξαγάγῃ τοιοῦτον ἐγχείρημα ἂν καὶ ὑπερανθρώπως ἐπιελήφθη αὐτοῦ ἐν τῇ Οὐρανίᾳ. Μᾶς δεικνύει ἥλιον κυανοῦν, ἥλιον πράσινον, ἥλιον πορτοκαλλόχρουν· Ἀλλὰ τὰ χρώματα ταῦτα τὰ βλέπουσιν οἱ ἀνθρώπινοι ὀφθαλμοὶ κατὰ τὴν προβολὴν τοῦ ἡλιακοῦ φάσματος, καὶ διὰ τῶν βεγγαλικῶν πυρῶν δυνάμεθα νὰ δημιουργήσωμεν τοποθεσίας κυανᾶς, πράσινους, ἐρυθρᾶς· ἀλλὰ τὰ χρώματα ἅτινα εὐρίσκονται πέραν τοῦ ἰσχύρου θὰ κατορθώσῃ νὰ μᾶς τὰ ἀποκαλύψῃ ὁ Κ. Φλαμμαριῶν;

Οἱ κάτοικοι πλανῆτου τίνος τὸν ὅποιον περιγράφει ἔχουσι πτέρυγας καὶ δὲν ἔχουσι μῆρους, εἶναι ὅμοιοι πρὸς μεγάλας Νύμφας καὶ ἀναδίδουσιν ἱπτάμενοι ἡδυτάτην μουσικὴν. α Ὁ ὀφθαλμοὶ των εἶναι τελειότεροι τῶν καλλίστων τηλεσκοπίων μας. Φρίσσει τὸ νευρικὸν αὐτῶν σύστημα κατὰ τὴν διάβασιν κομήτου τίνος καὶ ἀντιλαμβάνονται ἠλεκτρικῶς πραγμάτων, ἅτινα οὐδέποτε θὰ γνωρίσωμεν ἐπὶ τῆς γῆς. » Ἐκτὸς τούτου εἶναι ἀνδρόγυνοι » ἐκεῖ τὰ φυτὰ οὔτε δένδρα εἶναι οὔτε ἄνθη· τί εἶναι λοιπὸν; ἀνυψοῦσιν εὐθρόπους καυλοὺς εἰς φανταστικά ὕψη, καὶ ἀποτεριματίζοντα εἰς κύμας ὁμοίας πρὸς λείρα. — Εἰς ἄλλον τινὰ πλανῆτην οἱ κάτοικοι ἀντιλαμβάνονται τῶν φυσικοχημικῶν λειτουργιῶν, αἵτινες τελοῦνται εἰς τὰ ἐσώτατα τῶν σωμάτων αὐτῶν. Ἀλλαχοῦ δύνανται ν' ἀνταλλάσσουν πρὸς ἀλλήλους τὰ σώματά των. Ἀλλοῦ εἶναι πεπρωκισμένοι καὶ δι' αἰκτῆς αἰσθήσεως, δυνάμει τῆς ὑποίας ἐξωτερικεύουσι τὴν σκέψιν αὐτῶν ἄνευ μεσολαβήσεως τοῦ λόγου καὶ ἀδύνανται ν' ἀναγινώσκωσιν ἐπὶ τίνος ὄργανου, τὸ ὅποιον κατέχει περίπου τὴν θέσιν τοῦ ἡμετέρου μετώπου, »— Ἀλλαχοῦ ἐκδηλοῦσι τὰ αἰσθήματα αὐτῶν διὰ τοῦ χρώματος τῶν σωμάτων των, δίκην πυρολαμπίδων τελειοτάτης κατασκευῆς· « τὸ ἰσχυρὸν φῶλον λάμπει διὰ φλογὸς ἐρυθρᾶς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥπτον διαπύρου, τὸ δ' ὥρατον φῶλον διὰ φλογὸς ὑποκυάνου, ἐνίοτε ὡχρᾶς ». Ἀλλαχοῦ... ἀλλὰ ποῖον τὸ μέγα ἐνδιαφέρον ὄλων αὐτῶν;

Ὅλα ταῦτα σημαίνουσι κεφαλαίως ὅτι: Ἀλλοῦ που τὰ δένδρα εἶναι κυανᾶ ἢ ἐρυθρᾶ, καὶ μεγαλύτερα τῶν ἡμετέρων, ἀλλ' ἐπὶ τέλους εἶναι δένδρα. Ἀλλοῦ οἱ ἀνθρώποι ἔχουσι πτέρυγας καθὼς τὰ ἔντομα καὶ τὰ πτηνὰ ἡμῶν· αἱ αἰσθήσεις εἶναι λεπτότεραι ἢ ἰσχυρότεραι, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ ἀκόμη εἶναι αἰσθήσεις ὅπως αἱ ἰδικαί μας· ἡ ἕκτη ἐκείνη αἰσθήσις, ἣτις ἐγγράφει τὰς σκέψεις ἐπὶ τοῦ μετώπου, μαρτυρεῖ μόνον παρ' ἐκείνοις οἵτινες γνωρίζουσι νὰ τὰς

ἀναγκινώσκωσιν, ἔκτακτόν τινα ἀνάπτουζιν τῆς δράσεως ἢ τῆς ἀφῆς. Ἐν συντόμῳ πάντα ταῦτα ἀλλάχου εἶναι καλύτερα ἢ παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ κατὰ βῆθος εἶναι ὅμοια πρὸς τὰ ἡμέτερα.

Εἶναι ὅμως καὶ καλύτερον πράγματι; αὐτὸ τὸ ἀκαλύτερον, τὸ ὅποιον ἀορίστως διορθώμεν, εἶμεθα ἱκανοὶ νὰ τὸ ἀντιληθῶμεν; ὁ Sully Prudhomme ἐξώκειλεν περιφανῶς, ὅσον ἀφορᾷ τὸ κεφάλαιον τοῦτο, ἐν τῷ ποιήματι αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Εὐτυχίας, ποίημα ὑπερ ἀποπνεῖ τόσον βαθεῖαν μελαγχολίαν. Τὸ ὄνειρον τοῦ ἀκαλύτερου συνέλαβεν τὸ καθ' ἑαυτὸν καὶ ὁ Φλαμμυριῶν καὶ τὸ ἐνεθρόνισεν ἐπὶ τοῦ πλανήτου τοῦ Ἄρεως. Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ εἶναι σφώτεροι ἡμῶν διεξερευνησαν μεγαλύτερον μέρος τοῦ σύμπαντος· κατώρθωσαν, ἐπὶ παραδείγματι, διὰ τῆς τηλερωτογραφίας νὰ ἔχωσι λεπτομερῆ ἀπεικάζματα τῶν συμβαινόντων εἰς τοὺς ἄλλους πλανήτας τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος. Κατὰ τί εἶναι εὐτυχέστεροι ἀφοῦ ἐν πάσῃ πεμπτώσει δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐφίκωνται τῆς καθολικῆς γνώσεως; ὁ Ρενὸν ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος τοῦ φιλοσόφου Κομφουκιου, ἢ ὁ Φλαμμυριῶν τοῦ ἀστρονόμου Πτολεμαίου; — Παρὰ τοῖς Ἄρειοις αἱ φύσις φαίνεται ὑπέκουσα τῇ σκέψει ὁ ἀρχιτέκτων ἀνεγείρων οἰκοδομήν τινα, ἢ ὁ μηχανικὸς ὁ μεταβάλλων τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους δὲν προσκόπτει ὅπως ἐνταῦθα εἰς ὕλικὰς δυσκολίας. Δυστυχεῖς θνητοί, οἵτινες ἀγνοοῦσι τὰς δυσκολίας! ἀγνοοῦσι αὐτὴν ὀξεῖαν ἐφορῶν τοῦ πλουτισμοῦ, τὴν πολιτικὴν φιλοδοξίαν καὶ τὸν ἔρωτα — ἄνθρωποι ἀξιολύπητοι, οἵτινες ἀγνοοῦσι τὰ πάθη! — Παρ' ἐκείνοις τὸ θῆλυ φύλον εἶναι ὑπέρτερον τοῦ ἑτέρου, καὶ αἱ γυναικες ἀκυβερνώσι καὶ διαρρυθμίζουσι τὸν κόσμον — ἄξιοι οἰκτιρμοῦ, ἀληθῶς, τοιοῦτοι ἄνδρες.

Ὅλα ταῦτα τὰ φαντασιοκοπήματα οὐδὲν παρουσιάζουσι τὸ ὑπεράνθρωπον, τείνοντα εἴτε νὰ τελειοποιήσῃ, νοητῶς τὰ ἀνθρώπινα, εἴτε νὰ θεωρήσῃ ταῦτα ἐκ τῆς ἀντιθέτου αὐτῶν ὀψεως. Ὅπως δὲν εὐρίσκω καὶ τόσον θυμῆρα τὴν ἀνθρωπότητα ἐκεῖνον, ἥτις συγκρίνεται ἀποκλειστικῶς ἐκ φιλοσόφων καὶ μελῶν τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστήμων ἢ τοῦ Γραφείου τῶν καταμετρήσεων. Ὑμεῖς δέ;

Εἶναι τοὐλάχιστον ὠραιότεροι ἡμῶν οἱ κάτοικοι τοῦ Ἄρεως; — εἶναι ἐλαφρότεροι· δὲν τρώγουσι, ἐπεὶδὴ αὐτὴ ἡ περιέχουσα ἀτμόσφαιρα εἶναι θρεπτικὴ· ἔχουσι βραχιόνια, κνήμας καὶ... πτέρυγας — ἀλλ' ἀφοῦ δὲν τρώγουσι, στεροῦνται στομάχου κ' ἐντισθίων· λοιπὸν δὲν ἔχουσιν, ἢ σχεδὸν δὲν ἔχουσιν, οὔτε κορμὸν οὔτε θώρακα. Καὶ ἐπειδὴ καὶ τὸ μὺτικὸν αὐτῶν σύστημα πρέπει νὰ εἶναι τελειότερον τοῦ ἡμέτερου, ἢ μ' ἄλλους λόγους, ἀπλοῦστερον καὶ ἥττονος ἐκτάσεως, ἀπομένουσι ἀπλὰ κεφαλαὶ ἐπὶ δύο πτερύγων καὶ μετὰ τερσάρων μακρῶν ἑσάρων βραχιόνων· τοὺς φαντάζεσθε; σὰς φαίνεται νὰ εἶναι καὶ πολὺ νόστιμα;

Ἄναντήρριτον εἶναι ὅτι συνειθίσκαμεν καὶ ἀνάκτως τὰς εὐτελεῖς καὶ θαρρείας μορφὰς τῶν ἐλαεινῶν σωμάτων μας, αἵτινες περιβάλλουσι, ὡς ἐνδύματα, ὅργανα στοιχειώδη καὶ χονδροειδέστερα, καὶ ὅτι ἀνώτερός τις τρόπος ὑπάρξεως θὰ περιεῖγεν εἰς ἀχρηστίαν αὐτὰ. Διὰ τῆς παρόδου τοσούτων αἰώνων αἱ μορφὰ αὐτὰ προκαλοῦσι τὸν θαυμασμὸν ἡμῶν ἐνεκὰ τῆς τελείας αὐτῶν προσαρμογῆς καὶ ἐπαρκείας πρὸς τὸν τρόπον τοῦ εἴου, δι' ὃν προωρίσθημεν, ἀτελεῖ βεβαίως ἀλλὰ καὶ τὸν μόνον ἐπὶ τέλους, ὃν γινώσκουμεν, καὶ ἢ προσαρμογὴ αὐτῆ θὰ εἶναι πάντοτε δι' ἡμᾶς ἢ καλλυνή.

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι συνδιᾶζοντες τὸν ἡμέτερον ὁργανισμὸν πρὸς τὸν ὁργανισμὸν ζῶων καὶ φυτῶν τινῶν, καὶ φανταζόμενοι τὰς αἰσθήσεις καὶ ἰδιότητας ἡμῶν ἐφικνουμένης τοῦ ἐσχάτου βαθμοῦ τελειότητος, δυνάμεθα νὰ συλλάβωμεν μορφὰς ζώσας ἥττον ὑποκειμένους εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ σώματος εἰς τὸ ὅποιον εὐρισκόμεθα ἀγχινώμενοι. Ἀλλὰ τὰς ἀνερευτὰς ταύτας μορφὰς δὲν τὰς ἀγαπῶμεν, δὲν τὰς ἐπιθυμῶμεν. Κατὰ βῆθος οἱ ἄνθρωποι, διὰ τῶν ὁποίων ἢ

φαντασίᾳ μας κατοικίζει τοὺς ἄλλους πλανήτας, μὲς ὁμοιάζουσι ἀν' οἱ κάτοικοι τῶν ἄλλων κόσμων διαφέρουν οὐσιωδῶς ἡμῶν, δὲν ἔχομεν οὔτε δυνάμεθα νὰ ἔχομεν τὴν ἐλαχίστην ἐπιθυμίαν νὰ τοὺς γνωρίσωμεν. Καὶ ἔτι πλέον: δὲν τοὺς φηνοῦμεν. Οὐδέποτε εἶδός τι ἐφθόνησε τὸ σχῆμα ἄλλου εἶδους. Ὁ φῦνος εὐρίσκει ἑαυτὸν κάλλιστα ὅπως εἶναι. Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει οὐδέποτε ἄτυμὸν τι (ἀρκεῖ νὰ μὴ εἶναι διεστρεβλωμένον ἢ ἀτελέστατον) ἐφθόνησε τὸ δέμα ἄλλου ἀτόμου. Καὶ ἡ φυσικὴ αὐτῆ ἐκείνου ὄντος ἀυταρέσκεια τῆς ἰδίας μορφῆς καὶ ἢ εἰς αὐτὴν ἐμμονὴ αὐτοῦ ἀποτελεῖ θεμελιώδη συνθήκην τῆς παγκοσμίου ζωῆς. Ἄν τὴν ἀνθρωπότητα ἐτάρκασεν πράγματι σοβαρῶς καὶ σπουδαίως ἢ ἰδέα τῆς καλλονῆς τῶν Ἀρείων, οὐδεμίᾳ πλέον θὰ ὑπολείπετο εὐχάριστος τῆς ζωῆς. Ἡ βαθεῖα ἡμῶν ἀμεριμνησία ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑποτιθεμένην ζωὴν τῶν ἄλλων πλανητῶν, ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἐνστικτοῦ τῆς συντηρήσεως τῆς Γῆς μας.

I. J. F.

ΕΥΤΥΧΗΣ ΘΗΤΗ.

Τὰ φῶτα ὡχράσαν· οἱ ξένοι πρὸ μικροῦ ἐγκατέλιπον τὴν μυροβόλον αἰθουσαν, ἀπαστράπτουσιν ἐκ τοῦ πλούτου. Ἀλησμόνητος ἐσπερίς. Πόσων ὕπνουθ θὰ ἐπισκέπτοντο ὡς τρομακτικοὶ ἐφιάλται ἢ ὡς παρήγοροι ἀγγελοι, τὰ διάφορα τῆς χροετικῆς ἐσπερίδος ἐπεισῦδα!

Πόσαι σύζυγοι ἐποτίσθησαν δηλητήριον! πόσαι σύζυγοι ἄψινθον! πόσαι κόραι ἐμεθύσθησαν ἀπὸ χαριτολογίας καὶ ἐνόμισαν ὅτι βλέπουν μίαν πτυχὴν τοῦ σκοτεινοῦ τοῦ μέλλοντος πέπλου σαλευμένῃν καὶ δικνοίγουσαν ὄριζοντας εὐτυχίας!

Αἱ χροετικαὶ ἐσπερίδες, ὅπου ἢ καλλονὴ βασιλεύει τὴν ἀληθῆ καὶ θριαμβευτικὴν αὐτῆς βασιλείαν, αἱ δίδουσαι θέμα εἰς τοὺς ἀργοὺς κενολόγους πλούσιον, πόσα κρύπτουσι σκοτεινὰ μυστήρια ὑπὸ τὸ ἀστραπιβόλον περιπέρικλυνμά των!

Ἡ οἰκοδέσποινα, γυνὴ νέα καὶ ὡραία, κρατεῖ μεταξὺ τῶν χειροκτισφόρων δακτύλων τις τηλεγράφημα καὶ τὸ βλέπει μὲ βλέμμα σκοτεινόν, ἀπελπισμένον.

Λυπῆ λυπημένῃ! ὅλοι τὴν ἐμακάρισαν ἢ το ἢ οἰκοδέσποινα τοῦ οἴκου τούτου καὶ εἰς ἐν νεῦμα τῆς προσέτρεξεν ἀθρόα ὄλη ἢ περιλαμπής τοῦ Πέρα κοινωνία. Τὰ βλαπτικὰ τῶν συζύγων ἐτέθησαν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ραπτριῶν καὶ τῶν κοσμηματοπολῶν καὶ τὸ χρῆμα ἐκυκλοφόρησεν ἄφθονον. Αἱ ἐργατικαὶ χεῖρες ἐτέθησαν εἰς κίνησιν.

Εἰς ἐν νεῦμα τῆς — « ὡς ἄλλος Ζεὺς » — ἢ περικαλλῆς αὐτῆ Δέσποινα, συνεκίνησε καὶ ἐκλόνησε τὸ Πέρα ὀλόκληρον.

Ὁ σύζυγός τις, ὁ ὠραιότερος ἀνὴρ τῆς ἐσπερίδος, βηματίζει ἐντὸς τῆς αἰθούσας, ἡμικλείων τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς νὰ ἐπὸθει νὰ συγκρατήσῃ διὰ τῶν μακρῶν βλεφαρίδων του, φεύγουσαν ἀνάμνησιν.

Οὐδὲ προσέχων εἰς τὴν σύζυγόν του, ἢ ὅποια ἔμμαιον ἐσχάτης ἀπελπισίας, τὸν προσβλέπει μὲ πικρίαν.

Ὁ ἀδελφός του, νέος φαιδρός καὶ ἀμέριμος, ἀνθρώπος τοῦ παρόντος, ὅπως τὸν ἀποκαλεῖ ὁ ἀδελφός του, ψιθυρίζων μεταξὺ τῶν ὀδόντων μέλος τι καὶ εὐρίσκων τὴν σιγὴν παρακτεινομένην, λέγει:

— Ἀπόψε, ἡ ἀνεγνωρισμένη βασίλισσα εἶνε ἡ κ. Βέρβη, ἀλλ' ἐγὼ προτιμῶ ἐκείνην τὴν Ξανθούλαν τὴν θροσεράν, χωρὶς νὰ κρύψω ὅτι ἡ χάρις καὶ ἡ καλλονὴ τῆς ἀγαπητῆς νόμφης μου πολὺ παρατηρήθησαν, ὅπως πάντοτε.

Ἡ οἰκοδέσποινα ὤψωσε τοὺς ὤμους τῆς μετ' ἀδιαφορίαν, ὁ οἰκοδεσπότης ἔριψεν ἐν βλέμμα ὑπερφάνον ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ ἐθιμάτισε ταχύτερον.

Ὁ νέος ἐξηκολούθησε τὴν εὐθυμον φλυαρίαν του, ἡ ὁποία δὲν ἐθέλει μαινε τοὺς δύο ἀκροτάς του, ὅπως δὲν ἐθέλει μαινε τὴν ἀπέραντον αἴθουσαν τὸ πῦρ τῆς ἐστίας.

Εἶπεν ὀλίγα ἀκόμη καὶ ἀπεσύρθη.

Οἱ δύο σύζυγοι ἔμειναν μόνοι.

Τότε ὁ σύζυγος ἐφάνη στενωχωρούμενος καὶ ἠθέλησε ν' ἀποσυρθῆ κωφεύων εἰς τοὺς λυγμούς, οἱ ὅποιοι ἐξέσχίζον τὸ στῆθος τῆς συζύγου του.

Ἐκείνη ἠγέρθη τὸ τηλεγράφημα ὠλίσησεν ἐκ τῶν χειρῶν τῆς ἐπὶ τοῦ τάπητος.

Ἐπλησίασε τὸν σύζυγόν τῆς τρέμουσα καὶ ἤγγισε τὴν χεῖρά του.

— Θέλεις τίποτε, ἀγαπητή μου; εἶπεν ἐκεῖνος, διὰ λόγου παγερῶς ἀδιαφορίας.

— Ἐρίκει, ἔχω νὰ σοῦ ζητήσω μίαν χάριν.

— Λέγε. . . .

— Μοῦ χρεωστεῖς ἀπόψε πολλὰ. . . Ὑπὸ τῆς διακρόους ἐνδυμασίας τοῦ χοροῦ, τὰς ὁποίας μετέλλαξα, ἐκρύψα τὴν λύπην, ἡ ὁποία μετέτρωγε. Ἡ δυστυχισμένη ἡ ἀδελφίτσα μου! πῶς ἠγάπα τὸν σύζυγόν τῆς! πῶς τὸν ἠγάπα! . . .

ἤρχισε νὰ κλαίῃ. . . .

Ὁ σύζυγος ἤρχισε νὰ δεικνύῃ τὴν ἀνιπομονησίαν του.

— Ἐκείνη πρὸ ἐνὸς πτώματος συζύγου, τὸν ὅποιον ἐλάτρευε καὶ ὁ ὅποιος τὴν ὑπεργάπα! . . . Καὶ ἐγὼ. . . ἐγὼ. . . ὑποδεχόμενη χρεωτριάς καὶ χρεωτῆς μειδιῶσα.

Ποία εἶνε ἡ δυστυχιστέρα! Ὑπέφερον ἐκείνη πρὸ ἐνὸς πτώματος τὰ μαρτύρια, τὰ ἀνήκουστα βασανιστήρια τῆς ζηλοτυπίας; Ἐγὼ. Ἐρίκει, πονῶ ὑποφίρω. . . τὸ ἔβλεπα ὀλοφάνερα τὴν ἀγαπῶσά αὐτὴν τὴν γυναῖκα. . . τὴν ἀγαπῶσά τὴν πολὺ. . . ὥστε δὲν εὐρίσκεις, ἐκ τῆς μέθης τοῦ ξωτος, ὁ ὅποιος σὲ παρασύρει, τὴν δύναμιν νὰ κρύψῃς τὰς ἐντυπώσεις σου. Τὴν ἀγαπῶσά, ὅπως μετ' ἠγάπας. Τὸ ἔβλεπα. Τὰ θυμιάματα, τὰ ὅποια ἐκαίοντο διὰ τὴν καλλονὴν τῆς, ἰδικὴν σου φιλοτιμίαν ἐκολάκειον. Ὁ σύζυγός τῆς δὲν ἔβλεπε τίποτε ἤτο τὴν εὐτυχίαν πλησίον τῆς ἰδικῆς του φίλης· ἀλλὰ τὸ ἰδικόν μου βλέμμα, σὲ παρακολουθεῖ ἐπίμονον, πιστόν, ἀγρυπνῶν. Τὴν ζηλεύεις, ὅπως σὲ ζηλεύω ὑποφέρεις καὶ σὺ τὰ ἰδικά μου μαρτύρια. . . Δὲν ἔχεις ἄδικον νὰ τὴν ζηλεύεις. . .

Ὁ Ἐρίκεις ὑπισθοχώρησεν ὀλίγα βήματα καὶ σκυθρωπός, ἐψιθύρισε μετ' ἡλιθίας ὑποτρέμοντα.

— Αὐτὸ εἶπες νὰ μοῦ πῆς;

— Ὅχι, εἶπεν ἐκείνη μπτωμένη ἐπὶ ἔδρας καὶ κλαίουσα.

— Λοιπόν;

— Θέλω νὰ μ' ἐπιτρέψῃς νὰ ὑπάγω πλησίον τῆς ἀδελφῆς μου. . .

— Πήγαινε. . .

— Νὰ κλαύσωμεν ἢ μίαν διὰ τὸν νεκρὸν σύζυγόν τῆς καὶ ἡ ἄλλη διὰ τὸν ζῶντα. Θέλω νὰ καταλάβω ποία ὑποφέρει περισσύτερον.

— Λύριον ἀναχωρεῖς, ἂν θέλῃς, εἶπε, καὶ ἀπεσύρθη χωρὶς νὰ διαμαρτυρηθῆ.

Ἐκείνη ἐκλαυσε πικρῶς.

* *

Αἱ ἐφημερίδες ὠμίλησαν διὰ τὸν χορὸν τὸν μυθώδη ἐνθουσιωδῶς καὶ οἱ ἀναγνώσται ἐμακάρισαν τὴν εὐτυχῆ ὀνητήν, ἡ ὁποία τὸν διοργάνωσε. Ὁ ἀφήρη ἐποχὴν διὰ τὴν πρωτεύουσάν μας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΡΔΙΑ ΣΚΕΠΤΙΚΙΣΤΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ARDEL (Συνέχ. σελ. 122 κ. ἐ.)

— Ἐδιαβάσατε αὐτὸ τὸ ἄρθρον; . . . Ἡ ἀστυνομία καταδιώκει ἐκείνους ποὺ γράφουν βιβλία ἀνέθικα, καὶ ἀφήνει ἀνενοχλήτους εἰς τὸ ἔργον των ἐκείνους ποὺ ἀγωνίζονται νὰ ἐκρίζωσιν ἀπὸ τὴν καρδίαν τῶν συμπολιτῶν των κἄθε πίστιν, κἄθε ἐλπίδα, κἄθε πλῆγμα τῆς φαντασίας. Μ' αὐτὸ εἶναι ἀνόητον. . . τί λέγω; κηκούρημα! καὶ, κηκούρημα! εἰ ταυῦτοι συγγραφεῖς ἀξίζουσιν νὰ κρεμασθοῦν!

Ἐγνώριζα τὸ ἄρθρον περὶ τοῦ ἑορταίου ἐπρόκειτο· εἶναι λεπτόν, πικρὸν, καὶ ἀπατηλὸν μετ' ὅξειν ἀλλὰ καὶ φειδωλὴν τοῦ εἰρωνίαν, καὶ πραγματικῶς παρουσιάζει μετ' ὀδυνηρὸν τρόπον τὸ μάταιον καὶ κοῦφον παντός ὅ,τι εἶναι ἀνθρώπινον. Ἀλλὰ μπορῶ νὰ καταδικάσω τὰ γραφόμενά του; δὲν ἔγραψα κ' ἐγὼ ὅμοια κ' ἀπαράλλακτα, ἂν καὶ ὑπ' ἄλλην μορφήν, καὶ μετ' ὅσον ἰδίον συμπέρασμα, τὴν τελείαν διηλ. ἀπελιπίσαν;

— Σὰς βεβαιῶνω λαμπρὸν ἐπάγγελμα τὸ δικό σας, τῶν ψυχολόγων, εἶναι τὸ συμπέρασμα τῆς Κας de Grouville, μετ' ὅσον πάντοτε παρωργισμένον ὄφρος. Καὶ πετῆ μακρὰν τῆς ἀδιαφορίας τὸ περιδικὸν ποὺ ἐδιάβαζέ· ἔπειτα, ἐνῶ με κούταζε μετ' ὀδυνηρὸν μάτια μετ' ἡλιθίας λέγει:

— Ξέρετε πῶς εἶσθε φοβερά ἐνοχος αὐτὴν τὴν στιγμήν, σεις, ὁ Ροβέρτος Νωρῆς; εἶσθε ἀπλούσματα ὑπεύθυνος διὰ τὸ ναυάγιον τῶν ἀρραβίωνων τοῦ Ἐρρίκου Διγπῆ μετ' ἡλικίαν μου Ἀλιαν.

Πρὸς τί ἐκείνη ἡ ἑσωτερικὴ ἀνατριχίλα ἡ ὁποία μετ' ἑπέρασεν ὅλο τὸ σῶμα ἔξαρνα, ἐνῶ ἡρώτων μεγαλοφώνως:

— Ποία παράδοξος μομφή! Μοῦ ἐπιτρέπετε, προσφιλεῖς κυρία, νὰ σὰς ἐρωτήσω, πῶς αὐτό;

— Πῶς; κ' ἐρωτᾶτε πῶς καταρωθῶσατε νὰ ἐπιτύχητε ἕνα τύσον εὐτυχῆς ἀποτελεσμα;

ἀπλούστατα, ἐπειδὴ μὲ τὴν δόξαν σας μὲ τὴν διασιμότητά σας, χάρις εἰς τὸ παντοτεινὸν ἐνδιαφέρον ποῦ εἰδείχετε διὰ τὴν μίση Λίλιαν, ἐπεσικιάσετε ἔλωσ διόλου τὸν δυστυχημένον τὸν Διγπάυ. . . Ὁ καθύμνωρος δὲν εἶχε πλέον δυνάμεις ν' ἀνταγωνισθῆ μαζί σας καὶ μάλιστα ἐνώπιον ὀφθαλμῶν γυναικὸς τῶσαν ἀνεπτυγμένης ὅπως ἡ Λίλιαν καὶ ὅμως τῆς ἦτον ἀρροισιμῆτος ὁλοφύχως. . . καὶ θὰ τὴν ἔκαμνεν εὐτυχῆ, ὅσον ἦτο δυνατὸν. . . ἦτο ὁ καλύτερος ἀνθρώπος καὶ τόρα ἀπελπισμένος!

Ἐβιάσθην νὰ κάμω μίαν ἐξήγησιν τοῦ πράγματος σχεδὸν ἀνυπόμονον.

— Μὴ λυπεῖσθε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν ἀποτυχίαν τοῦ σχεδιαζομένου συνοικιστοῦ. . . ὁ Ἐρρίκος Διγπάυ ὑπὸ πνευματικῆν ἐπιφάνησιν ἦτο σωστὸ μηδενικό· δὲν θ' ἀργούσε νὰ φανῆ ἀνούσιος, ἀνυπόφορος εἰς τὴν μίση Λίλιαν χάρις εἰς τὸν καλὴν του φύσιν θὰ παρηγορηθῆ γρηγόρα, σὰς τὸ βεβαίωνω.

— Θὰ παρηγορηθῆ, χωρὶς ἄλλο καὶ δίχως μάλιστα νὰ βγάλῃ (ὅπως θὰ ἐκάνετε σὴ θέσει του) κανένα βιβλίον, 2 φρ. 75, νὰ διεκτραγωδῆ τὰ ἐρωτικά του πάθη. Βέβαια δὲν ἦταν ζεφτερά. . . σ' αὐτὸ συμφωνῶ μαζί σας, ἀλλὰ πιθανώτατα θὰ ἤρκετο μ' αὐτὸν ἀν δὲν ἐρχόσασθε νὰ ἐπιμειβθε χωρὶς νὰ τὸ θελετε, τ' ὁμολογῶ κι' αὐτὸ, διότι βέβαια δὲν εἶχετε καμμίαν ἄλλην πρόθεσιν παρὰ μόνον τὴν εὐχαρίστησίν σας ὡς ψυχολόγου. Ἀγαπητέ μου διδάσκαλε, σεῖς καὶ οἱ ὁμοιοί σας εἰσθε ἀπλούστατα ψυχο. . . κλέφτες. . . Ξέρετε τόρα τί σὰς μένει μόνον νὰ κάμετε; νὰ νυμφεῖσθε τὴν Λίλιαν.

Νὰ νυμφεῖσθε τὴν Λίλιαν Evans! Ἐκαίταζα καλὰ καλὰ τὴν Καν de Grouville, ἐνῶ κατακλυσμός ἀφροδισίων σκέψων ἐτάρραζε τὸν νοῦν μου, καὶ ἦμουν ἕτοιμος ν' ἀναίρεσω τοὺς λόγους σας. Ἀλλὰ θὰ ὑπέθετέ τις ὅτι ἐπεριμένει ἀκριβῶς διὰ νὰ μοῦ ρίψῃ τοὺς λόγους αὐτοὺς τὴν στιγμὴν ποῦ ἦτο ἀδύνατον νὰ τοὺς συζητήσωμεν, ἐπειδὴ εἰσέρχοντο τότε ἐπισκέπται. Ἐπεριμένει μερικὴν ὥραν μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ εὕρισκα κατόπιν εὐκαιρίαν νὰ τὴν ἐξετάσω περὶ τοῦ ἐλακτριῦ τοῦ ὁποῦν τὴν ὄψει νὰ μοῦ μιλήσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον· ἀλλ' ἐνόησα ὅτι ἐπεθύμουν πράγμα ἀδύνατον. Καὶ ἔπειτα δὲν θὰ τῆς ἔκαμνεν ἐντύπωσιν ἢ σπουδαϊότητι τὴν ὁποῖαν θ' ἀπέδιδον εἰς λέξιν τυχαίως ἴσως μνηστῆσαν ἀπὸ στόμα τοῦ ὁποῦν τόσα καὶ τόσα λέγει ἀσκόπως;

Ἐπιστρέφον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον παρετήρησα τὴν μίση Λίλιαν ὑπὸ τὴν σκιάδα τοῦ ἀνδρόρου, μ' ἓνα βιβλίον ἀνοικτὸν ἐπὶ τῶν γονάτων σας, ἐνῶ τὰ δάκτυλά σας ἐμάθουν, μὲ ὕφος ἀφρημένον, τὰ πέταλα ἀνθοῦ τίνος καὶ τὸ βλέμμα σας ἐχάνετο ἀπλανῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς λίμνης. Εἰς τὸν ἦγον τῶν βιβλίων μου, ἐγύρισά τὴν κεφαλὴν καὶ συνήτησα τὸ βαθύ της βλέμμα, τὸ ὁποῖον ἐφώτισεν ἀφροδισία λάμψις, ἐνῶ ἐπὶ τῶν χειλέων σας ἐπήνθησε τὸ γοητευτικώτερον μειδίαμα χαριετισμοῦ δι' ἐμέ. . . Τότε, ἀποτόμως καὶ ἐπέρασ' ἀπὸ τὸν νοῦν ἡ ἰδέα φλογερά, ὡς νὰ μ' ἐγγίζεν φωτιά, ὅτι ἔπρεπε νὰ πάγω νὰ πιῶ τὰ μικρὰ ἐκεῖνα χέρια μέσα στὰ δικά μου καὶ νὰ φανερώσω εἰς τὴν νεκρὰν κόρην τί εἰμποροῦσε νὰ εἶναι δι' ἐμένα. . .

Ἐνας ἄλλος, ὁ ὁποῖος δὲν θὰ ἦτο ψυχολόγος, δὲν θὰ εἰμποροῦσε βέβαια εἰς τὴν θέσιν μου ν' ἀντισταθῆ εἰς τὴν σκεδρὰν ἐκείνην ὠθησιν ἢ ὁποῖα πιθανὸν νὰ τὸν ὠδήγει, καὶ διὰ τῆς βίας, εἰς τὴν εὐτυχίαν. . . Ἐγὼ δὲν εἰμποροῦσα νὰ τὸ κάμω. Ἐχιριέτησα ἀπλῶς τὴν μίση Λίλιαν καὶ ἐπέρασα.

10 Ἰουλίου.

Διατὶ ἡ Καν de Grouville μοῦ ἔρριψεν τόσον ἀποτόμως εἰς τὴν ψυχὴν μου αὐτὴν τὴν σκέψιν τὴν ὁποῖαν ποτὲ δὲν θὰ ἐτολμούσα ὁ ἴδιος νὰ διατυπώσω, καὶ ἡ ὁποῖα ἀπὸ τότε μοῦ

ἐπανέρχεται πάποτε ἐνοχλητικῆ, καὶ — διατὶ νὰ τὸ κρύψω, — ἀναιρὰ ὅπως τὰ γλυκύτατα ἐκεῖνα ἀλλ' ἀπραγματοποίητα ὄνειρα;

Καὶ ὅμως. . . ὄχι, δὲν δύναιμι νὰ εἶπω ὅτι τὸ δυνατόν τοῦ πράγματος, ποῦ τόσον ἐξαφρικῶς ἐρρίφθη εἰς τὸ μέσον, εἶναι ἔλωσ διόλου καὶ τι δι' ἐμέ: μόνος ἓνας ἀπροσδόκητος λόγος τοῦ ἔδωκε σάρκα· εἰς τ' ἀποκρυπώτερα ὅμως βάθη τῆς ψυχῆς μου εἶχε γεννηθῆ καὶ ὀφίστατο νεφελῶδες καὶ ἀόριστον.

Ἐγὼ ὅμως τὸ δικαίωμα, ὁ παρωμένος ἐγὼ, ὁ ἀπογοητευμένος, ἐγὼ τοῦ ὁποῦ εἶναι ἡ ψυχὴ ἔως θανάτου περίλυπος καὶ ἀπνιδισμένη, νὰ θέλω νὰ κάμω κτήμα μου αὐτὸ τὸ πλῆγμα τὸ ὁποῦν ὀλοκλήρον ἀποπνέει τὸν πόθον καὶ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς; Καὶ θὰ ἤμην ἄρα γε ἓκαστος νὰ διακρίνω μήπως καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ὥραν μ' ἔλκει πρὸς αὐτὴν ἢ συνήθεια μόνον τῆς τέχνης μου ἐπειδὴ ἀκριβῶς εἶναι ἀποκάλυψις δι' ἐμέ ἡ κόρη αὐτή; Θὰ εἶναι ἀρετὰ δύναστη ὡστε νὰ μὲ κάμῃ νὰ λησμονήσω τὴν ἀσπλαγχνον περιέργειαν τοῦ ψυχολόγου; Ὀμίλησα πολὺ καταφρονητικῶς περὶ τοῦ Ἐρρίκου Διγπάυ ἴσως ὅμως θὰ ἦτο χιλιάδες φορές εὐτυχιστέρα μαζί του παρὰ μ' ἐμέ καὶ ἀν ἀκόμη τῆς ἀφιέρωνε ὅτι καλὸν μοῦ ἔχει ὑπολειφθῆ. . .

Πρὸ μιᾶς ὥρας ἦδη ἐκάθητο, ὅπως συχνὰ τὰ βράδια, εἰς τὸ πιάνο, εἰς τὸ μικρὸν σαλόνι τῆς λαίδου Evans, ὅπου δὲν εἶχα τὴν ἐλευθερίαν νὰ τὴν παρακολουθήσω ἐπειδὴ ἐπὶ τέλος τῆς ἡμῶν ἔλωσ διόλου ξένος· καὶ διατρέχων τὸν μακρὸν διάδρομον ποῦ εἶναι κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρα της τὴν ἠκούον ὠθυόμενος ἀπὸ ἀκατάσχετον πόθον νὰ μεταβῶ νὰ τὴν συναντήσω. Καὶ ἡ ὠραία της φωνὴ ἔφθανε παθητικῆ εἰς τὰ ὦτα μου μὲ ἀμύμητον γλυκύτητα καὶ ἔκφρασιν.

Ἐνεκ' ἄρα γε τοῦ γοῆτρου τοῦ ὁποῦν ἐζήσκει ἐπ' ἐμοῦ, ἀναγεννώνται πάλιν ἐξαφρικῶς τὰ παλαιὰ μου ὄνειροπολήματα τῆς οἰκογενειακῆς εὐτυχίας, τοιαῦτα ὅπως τὰ ἐπλαττον προὐδὸν ὀλοκλήρων ἐτῶν, ὅταν ἠλπίζα καὶ ἐγὼ νὰ ἔχω τὸν θῆσαστον ἐκεῖνον τῶν ταπεινότερων θνητῶν, μίαν οἰκογενειακὴν ἐστία, ὅταν ἠγάπων τόσον ἀνοήτως τὴν Ἰσαβέλλαν; Καὶ σκέπτομαι ὅτι θὰ εἶναι εὐτυχία αἰθέριος ν' ἀρχίσω νέον βίον, πλησίον τοῦ παιδίου τούτου μεταβληθέντος εἰς γυναῖκα, νέαν ὑπαρξίν τῆς ὁποῖας θὰ εἶναι αὐτὴ ἡ ψυχὴ· ν' ἀρροισιμῆτος ὀλοκλήρος εἰς αὐτήν· νὰ ζῶ εἰς ἀτμοσφαῖραν τρυφερότητας· νὰ λησμονῶ παρὰ τὸ πλευρόν της τὰς πικρῶδεις, τὰς χαμένους, τὰς κακὰς ὥρας τοῦ παρελθόντος, καὶ νὰ μεταβληθῶ εἰς ὀλοκλήρου διὰ νὰ ταιριάζω καλύτερα μ' αὐτήν. . .

Αὐτὰ ἐσκεπτόμην. . . καὶ μόνον δὲν ἤξευρα ἀν δὲν ἐδέχετο τὴν αἴτησίν μου ὅπως καὶ τοῦ Διγπάυ, μονάχα μ' ἐν μειδίαμα ἐπιεικείας διὰ τὴν τρέλαν μου, ποῦ μ' ἔκαμε νὰ ἐλπίσω, ἔστω καὶ ἐπὶ μικρὸν, τοιαύτην εὐτυχίαν. . .

Εἰς μόνος λόγος ἤρκεσε: ἐξ αἰτίας σας ἀπέρριψε τὴν αἴτησιν τοῦ Ἐρρίκου Διγπάυ ὅπως μὲ καταλάβῃ ὁ πειρασμός, ὄξος καὶ ἐπίμονος, νὰ ζητῶ ν' ἀναγνώσω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της, τοὺς κυανοῦς της ὀφθαλμούς, τοὺς ὁποῖους δὲν ἀποστρέφει ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μου, καὶ ν' ἀνακαλύψω μέσα των τὸ μυστικὸν τῶν σκέψεών της, νὰ μάθω ἀν δὲν τῆς εἶμαι ἀπλούστατα ἀδιάφορος μὲ τὸν ὁποῦν μόνον ἀρέσκειται νὰ ὁμιλῇ. Διὰ τῆς παρατηρήσεως θὰ κατορθώσω βέβαια ν' ἀνατάμω τὴν ψυχολογικὴν της κατάστασιν· ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ εἶμαι κατὰ τὴν ἰδέαν της, ψυχολέφτης. . .

(Ἐπεταί συνέχεια)

ματα σπουδαστηρίου Ἡ μέθοδος δὲν εἶναι εἰσέτι ὡριμος διὰ πρακτικὴν ἐφαρμογὴν, καθ' ὅτι αἱ σκευασαὶ δὲν διατηροῦνται ἐπὶ πολὺ καὶ ἡ ἐπιτυχία των δὲν εἶναι πάντοτε ἡ αὐτή.

Πρὸ πάντων δὲ πρέπει νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ χρωματισμένα φωτογραφία δὲν ἐπιτυγχάνονται παρὰ μόνον ἐπὶ τῆς ὑελίνης πλακῆς καὶ διὰ νὰ τὴν διακρίνωμεν, πρέπει νὰ τὴν τοποθετήσωμεν καταλλήλως πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας ἢ, ἐν σκοτεινῷ δωματίῳ, νὰ ρίξωμεν, ἐπὶ καταλλήλου ἐπιπέδου διὰ μαγικῶ φανοῦ τὸ ἀπεικόνισμα.

N.

☞ **Μαρτίνος ὁ Κρούσιος**, καθηγητὴς τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος ἐν Γερμανίᾳ ὁ μεθ' ὧλων σχεδὸν τῶν ἡμετέρων συγχρονιζόντων αὐτῷ πατριαρχῶν, μητροπολιτῶν ἀνωτέρων κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν ἐν συνεχείᾳ ἀλληλογραφία διατελῶν, δὲν παρέλιπεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν γάμων Θεοδοσίου τοῦ Ζυγομολᾶ, πρωτονοταρίου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, μετὰ τῆς Εἰρήνης Μοσχινῆς νὰ συγχαρῆ αὐτῷ δι' ἐπιστολῆς καὶ νὰ εὐχρηθῆ εἰρήνην παρὰ τοῦ εἰρηνεύσαντος τὸν κόσμον σωτήρος (1). Ὁ Κρούσιος ἔλαβε τὸ θάρρος νὰ πέμψῃ σῶμα καὶ ἐπιστολὴν εἰς τὴν νέονυμφον καὶ μικρὸν δωρίδιον, ἅμα δὲ λαμβάνων ἀφορμὴν ἐκ τῆς μικρᾶς ἡλικίας αὐτῆς νὰ γράψῃ περὶ τῶν δέκα ἡλικιῶν τῶν Γερμανίδων γερμανιστῶν νὰ εἰκονίσῃ αὐτάς καὶ κατὰ τὸ σύστημα αὐτοῦ ὑποκάτω, νὰ παραθέσῃ δὲ καὶ τὴν μετάφρασιν. Τὸ τε γερμανιστὴν κείμενον καὶ ἡ μετάφρασις ἐδημοσιεύθησαν ἴδη ἐν τῇ Γερμανογραφίᾳ, (σελ. 222) Παρατίθεμεθα ὁμῶς τὴν μετάφρασιν ὡς ἀντιγράφαντες ἐκ χειρογράφων τοῦ μακαρίτου καθηγητοῦ ὡς πληρεστέραν τοσούτω περισσώτερον, καθόσον καὶ τὸ βιβλίον σπανιώτατον εἶναι καὶ παρ' ἡμῶν τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲν εὐρύσκειται· ἅμα δὲ καὶ τὰ λόγια καὶ ἡ σημασία τῶν λέξεων καταλλήλιστα εἶναι καθ' ἡμᾶς γε κριτάς :

Δεκαέτις, νεοπροφήτρια.
 Εἰκοσαέτις, χοροπηδήτρια.
 Τριακονταέτις, μεγαλανυχήτρια.
 Τεσσαρακονταέτις, τεκνοπροφήτρια.
 Πεντηκονταέτις, οἰκοπηγήτρια.
 Ἑξηκονταέτις, χρηματοδομήτρια.
 Ἑβδομηκονταέτις, θεομαστεύτρια.
 Ὀγδοηκονταέτις, βακτηροπορεύτρια.
 Ἐννεηκονταέτις, ποροδακρύτρια.
 Ἐκατονταέτις, τυμβοδύτρια.

Μετὰ ταῦτα ὑπογράφει οὕτως :

« Μαρτίνος Κρούσιος, Τυβέγγη, ἀφ' ἧς, ἀγαθῆ τύχῃ καὶ εὐφροσύνῃ ψυχῆ, ὡς φιλέλλην χριστιανός.

B. M.

(1) Ὁσα Germanogr. (1585 ἐν Βασιλείᾳ) σελ. 231. Ἡ Εἰρήνη, ἥς τὸ ὄνομα παρέχει τῷ Κρούσιῳ τὸ λογοπαικτεῖν, ἦτο 14 ἐτίς· οἱ γάμοι ἐτελέσθησαν τῷ Ἀυγούστῳ 1579.

☞ **Μουσικὴ συναυλία.** — Ἐξαιρετικῆς σημασίας γεγονός, διὰ τὴν μουσικὴν κόσμον καὶ τὸ μουσόφιλον καινὸν τῆς πόλεώς μας, πρόκειται ν' ἀποτελέσῃ ἡ συναυλία τῶν ἀδελφῶν Romano, δθησομένη ἐν ταῖς αἰθούσαις τῆς Societa Operaia τὴν ἐσπέραν τοῦ προσεχοῦς Σαββάτου 18/30 τρέχοντος· καὶ ἐνέχει τὸ πρῶμα τοσούτου μᾶλλον μείζονα σπουδαιότητα, καθ' ὅσον παρὰ πᾶσαν τὴν ἐγνωσμένην ὑπεροχὴν τῶν δίδοντων τὴν συναυλίαν ἀδελφῶν πρώτην ταύτην φερόντων παρουσιάζονται ἐνώπιον τοῦ δημοσίου, ὡπως παρὰ σχωσιν αὐτῷ ὑπὲρ πᾶν μέτρον μοναδικὴν καὶ ποθητὴν πανδαυσίαν. Παλλάκις μέχρι τοῦδε οἱ φιλόμουσοι κύκλοι τῆς πόλεώς μας ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ χειροκροτήσωσι μαθητὰς τῶν κ. κ. Romano· καιρὸς ἦδη ν' ἀποθαυμάσωσι καὶ τοὺς ἰδίους. Καὶ τοῦ λόγου γεννημένου περὶ μαθητῶν δὲν εἶναι ἀκαιρον νὰ ὑπομνήσωμεν, ὡπως ἄλλως τε δὲν ἀγνοῦσιν οἱ διὰ τὴν μουσικὴν ἔργων κίνησιν ἐνδιαφερόμενα, ὅτι πολλοὶ τῶν μαθητῶν τοῦ κ. Στρατηλῆρ Romano διακρίνονται ἴδη ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ, ἐνθα μεταβάντες πρὸς συμπλήρωσιν τῶν μουσικῶν των σπουδῶν ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῶν ἐκεῖ Conservatoires.

Τὸ πρόγραμμα τῆς συναυλίας, ἐκτελεσθησομένης τῇ συμπράξει τοῦ κ. Arnold Schild, παρουσιάζεται πικρὸν, στιβαρὸν καὶ προκλητικώτατον, ἀναγράφον τεμάχια πρωτάκουστα διὰ τὴν πόλιν μας καὶ κυριώτατον συστατικὸν τ' ὄνομα τοῦ Brahms τοῦ ἐπαμιλλίου τούτου τῶν Bach καὶ Beethoven.

ΓΝΩΜΑΙ

— Αἱ γυναῖκες κατέχουσιν ἐν τῇ συνδιαλέξει τὴν θέσιν τῶν ελαφρῶν ἐκείνων πύλων, τὰ ὅποια τίθενται εἰς τὰ κιβώτια, τὰ ὅποια ἐμπεριέχουσιν ἀντικείμενα ἐκ πορσελάνης, οὐδεμίαν δίδεται εἰς αὐτὰ προσοχή, ἀλλ' ἂν ἀφαιρεθῶσι, τ' ἅπαν κατασυντρίβεται.

Mme Neeker.

— Οἱ ἰατροὶ ὁμαλάσου τοὺς ἀγνοοῦσιν, αἱ ὅποιοι γνωρίζουσι καλῶς ὅλας τὰς ὁδοὺς, ἀλλ' ἀγνοοῦσι τί συμβαίνει ἐντὸς τῶν οἰκιῶν. Dr Antoine Petit.

— Μετὰ τὴν εὐχρηστίαν νὰ ἔχῃ τις βιβλία, οὐδὲν ὑπάρχει γλυκύτερον ἢ νὰ ὁμιλῇ περὶ αὐτῶν.

Ch. Nodier.

— Ὅταν τις ὁμιλῇ πρὸς κωφὸν τῷ ἀναμνησθεὶ τὸ ἐλάττωμά του ὅταν δὲ πρὸς τυφλόν, τοῦ κάμνει νὰ τὸ λησμονήσῃ.

Ndp. Lemercier.

— Ὁ παραδιδόμενος εἰς τὴν ὄρμην τῆς ὄργης του, συχνάκις ἐκδικεῖ ἐφ' ἑαυτοῦ τὸ σφάλμα τοῦ ἄλλου.

Swift.